

Kalle Puolakka

---

*Johdatus
estetiikkaan
ja taiteen-
filosofiaan*

Gaudeamus

Copyright © 2024 Kirjoittaja & Gaudeamus

Gaudeamus Oy
www.gaudeamus.fi

Kansi: Perttu Lämsä

KL 17.5, 11 • UDK 11/12, 1

ISBN 978-952-345-261-9

Painopaikka: Printon Trükikoda, Tallinna 2024

SISÄLLYS

JOHDANTO 11

1 ESTEETTINEN 24

- Kauneuden varhaishistoria:
objektivismista kohti subjektivismia* 26
- Hume, maku ja todelliset tuomarit* 29
- Kant ja makuarvostelman perusta* 35
- Viisi esteettisen muotoa* 41

2 TAIDE 67

- Taideteokset, todelliset esineet ja taidemaailma* 71
- Konteksti, historia ja taiteeksi tunnistaminen* 77
- Moderni taidekäsitys* 80
- Ei-länsimainen taide ja taiteen määritelmä* 87
- Evoluutioestetiikka* 89
- Arki ja populaarikulttuuri* 92
- Feminismi ja postkolonialismi* 98

3 TULKINTA 113

- Tulkinta, ymmärtäminen ja merkitys* 117
- Tekijän kuolema ja anti-intentionalismi* 122
- Tekijä ja intentio* 125
- Tekijän tarkoitusperät ja tulkinta:
maltillinen ja hypoteettinen intentionalismi* 128
- Intention sanallistaminen* 136
- Tulkinnan historiallisuus ja relativismi* 139
- Taideteoksen merkitys ja merkityksellisyys* 142

- 4 TAIDE, TIETO JA YMMÄRRYS** 150
- Taiteen totuus* 154
  - Kuvittelu ja taiteen tiedollinen merkitys* 159
  - Taiteellinen esittäminen, tieto ja filosofoiva elokuva* 169
  - Taideteokset maailman rakentajina ja ajatuskokeina* 177
  - Taide ja tiedolliset hyveet* 185
- 5 TAIDE, TUNNE JA KUVITTELU** 195
- Kaunokirjallisuus ja tarkkaavaiset tunteet* 198
  - Fiktion paradoksaaliset tunteet* 204
  - Taiteen tunneprosessit* 207
  - Musiikki ja tunteet* 211
  - Täystunnekokemukset taiteessa* 216
  - Keholla tunteminen* 220
  - Empatia, atmosfääri ja affekti* 225
  - Yltävät tunteet ja taiteellinen ilmaisu* 229
- 6 YMPÄRISTÖ** 236
- Ympäristöestetiikan yleispiirteitä* 238
  - Tieto ja luonnon esteettinen arvostaminen* 241
  - Luonnonympäristön estetiikka tiedon tuolla puolen* 246
  - Esteettinen suojele* 255
- LOPUKSI** 266
- VIITTEET** 273
- KIRJALLISUUS** 287
- HENKILÖHAKEMISTO** 305
- KIRJOITTAJA** 310